Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003735

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чикурова Ольга Ярославівна
2. Olha Chykurova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 013

Назва наукової спеціальності: Початкова освіта

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 013 Початкова освіта

Дата захисту: 31-01-2023

Спеціальність за освітою: Початкова освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 694

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.25, 14.25.09

Тема дисертації:

1. Формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи засобами комп'ютерних технологій.

2. The development of primary school students' self-organized learning ability by means of computer technologies

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена проблемі формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи засобами комп'ютерних технологій. Досліджено та проаналізовано стан розробленості проблеми в теорії і практиці. Актуальність дослідження полягає у зміні запитів соціуму та внутрішніх потреб системи освіти. Спрямованість на реалізацію базових засад Нової української школи та нові глобальні виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, зумовили підвищення ступеня самостійності учнів та формування у них вміння самоорганізації навчальної діяльності. Створення оптимальних умов, що відповідають сучасній концепції освіти, пов'язане з переведенням школи в режим розвитку на основі інноваційних введень в усі сфери її діяльності. Одним із способів створення таких умов є використання комп'ютерних засобів навчання. Результати аналізу наукових праць, освітнього процесу початкової школи і власного педагогічного досвіду

дали можливість виявити низку суперечностей, що актуалізують дослідження цієї проблеми, а саме: – між консервативністю традиційної системи освіти, що залишається знаннєво-орієнтованою, та необхідністю формування особистості школяра як відкритої системи, здатної до саморозвитку та самоорганізації; – між відокремленістю природничих (технічних) та гуманітарних знань, що належать до змісту освіти початкової школи, та вимогою суспільства формувати комплекс інтегрованих компетентностей, зокрема інформаційно-комунікативних; – між потребою формувати особистість школяра, здатного до навчання впродовж життя відповідно до власної траєкторії розвитку, та існуючими підходами до нього як до об'єкта впливу, а не особистості, що здатна саморозвиватися та самоорганізовуватися; – між комп'ютером як засобом навчання для вчителя та учнів і як засобом самоосвітньої та самоорганізаційної діяльності. Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягають у тому, що вперше: – обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови процесу формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи (формування позитивної мотивації та емоційно-ціннісного ставлення до електронного навчання; створення ситуацій самостійної навчальної діяльності в освітньому процесі для формування загальнонавчальних умінь і навичок; створення комп'ютерно орієнтованого освітньо-розвивального середовища; стимулювання діяльності самоконтролю в процесі навчальної діяльності);– змодельовано процес реалізації педагогічних умов формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи, що охоплює мотиваційний, когнітивно-змістовий, операційно-діяльнісний, оцінно-рефлексивний компоненти, які відображають мету, принципи, завдання та зміст процесу формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи; форми (робота в парах, робота в малих групах, відеоуроки, інтерактивні уроки, відеоконференції, екскурсії, віртуальна лабораторія, уроки-конкурси, індивідуальні ігрові заняття), методи та засоби роботи (самостійна робота, учнівське портфоліо, квест, ведення щоденників рефлексії, «Акваріум», чат-дискусії, бесіди, «Мікрофон», творчі завдання, робота з електронним підручником, «Навчаючи–вчусь», самопрезентації, ігрове проєктування, навчальні ігри, дослідницькі ігри, бліц-ігри, Case-метод) в умовах електронного навчання; уточнено критерії (мотиваційно-цільовий, пізнавально-інформаційний, процесуальний, особистісно-результативний) і показники для визначення рівнів сформованості вміння самоорганізації навчальної діяльності (елементарний, достатній, високий, творчий). Уточнено основні поняття (самоорганізація навчальної діяльності, комп'ютерні технології навчання) у контексті освітнього процесу початкової школи; набули подальшого розвитку зміст, методи і форми формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи.У процесі дослідження уточнено основне поняття «вміння самоорганізації навчальної діяльності» як дії особистості, спрямовані на організацію засвоєння навчального матеріалу, формування умінь, навичок та компетентностей, що здійснюється шляхом реалізації самопроцесів. У дослідженні брали участь здобувачі освіти ПШ «Первоцвіт» ЛМР м.Львів, Підволочиської ЗОШ І-ІІІ ст., Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ст. №14 імені Богдана Лепкого Тернопільської міської ради Тернопільської області, Хмельницької ЗОШ І-ІІІ ст. №22 імені Олега Ольжича.На констатувальному етапі експерименту за допомогою діагностичного інструментарію (спостереження, анкетування, бесіди, вивчення продуктів навчальної діяльності, опитування) було визначено недостатньо високі показники рівня сформованості вміння самоорганізації навчальної діяльності.

2. The thesis is devoted to the problem of the development of primary school students' self-organized learning ability by means of computer technologies. The state of theoretical and practical study of the problem has been analysed. The relevance of the research is in changing the demands of society and the internal needs of the education system. The focus on the New Ukrainian School basic principles implementation and the new global challenges associated with the COVID-19 pandemic led to an increase in the degree of students' independence and the development of their self-organized learning abilities. The creation of favourable conditions corresponding to the modern educational concept is connected with the transfer of the school to the mode of development based on implementation of innovations in all spheres of life. One of the ways to create such conditions is the use of computer-based learning tools. The results of the analysis of scientific research, primary school educational process and own pedagogical experience made it possible to identify a number of contradictions that actualize the research of this problem, namely: – between the conservative character of the traditional education system, which

remains knowledge-oriented, and the need for developing a student's personality as an open system capable of self-development and self-organization; – between the separation of natural (technical) and humanitarian knowledge, which belong to the content of primary school education, and society's requirement to develop a complex of integrated competencies, in particular informational and communicative ones; – between the need to develop a personality of a student who is capable of lifelong learning in accordance with his/her own development trajectory, and the existing approaches to him/her as an object of influence, rather than a personality capable of self-development and self-organization; – between the computer as a means of learning for the teacher and students and as a means of self-education and self-organizational activity. The scientific novelty and theoretical significance of the research is that for the first time: – the pedagogical conditions of the development of primary school students' self-organized learning ability were substantiated and experimentally verified (development of positive motivation and emotionally-valuable attitude to e-learning; creation of self-educational activities within the educational process for the development of general educational skills and abilities; creation of computer-oriented educational and developmental environment; encouragement of self-control in the process of learning); – the process of implementing the pedagogical conditions for development of primary school students' self-organized learning ability is modelled, which includes motivational, cognitive and content, operational-active, evaluation-reflective components that reflect the purpose, principles, tasks and content of the process of the development of primary school students' self-organized learning ability; forms (pair work, group work, video lessons, interactive lessons, video conferences, excursions, virtual laboratory, lessons-competitions, individual game classes), methods and means of work (independent work, student portfolio, quest, keeping reflection diaries, 'Aquarium', chat discussions, conversations, 'Microphone', creative tasks, working with an electronic textbook, 'Teaching-learning', self-presentations, game design, educational games, research games, blitz games, Case-method) under conditions of distance learning; the criteria (motivational and targeting, cognitive-informational, procedural, personal-resultative) and indicators for determining the levels of the development of primaryschool students' self-organized learning ability (elementary, sufficient, high, creative) have been specified. The main concepts (self-organized learning, computer learning technologies) in the context of primary school educational process have been clarified; the content, methods and forms of the development of primary school students' self-organized learning ability have gained further development. In the process of research, the basic concept of 'development of self-organized learning ability' was clarified as the actions of an individual, aimed at organizing the learning of educational material, the development of abilities, skills and competences, which is carried out through the implementation of self-processes.Students of Brody Secondary School No. 1, Pidvolochysk Secondary School No. 1, Ternopil Bohdan Lepky Secondary School No. 14 and Secondary School of I-III Grades №22 named after Oleg Olzhych participated in the research. Insufficient level of the development of self-organized learning was determined with the help of diagnostic methods (observation, questionnaires, conversations, studying the results of educational activities, surveys) at the ascertaining stage of the experiment.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Чайка В. М., Писарчук О. Т., Ратушняк Н. О., Теслюк О. Я. Формування вмінь самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи з особливими потребами. Zeszyty Naukowe. Wyższej Szkoły Gospodarki, Tom 36, c.163-177. URL:

http://www.ers.byd.pl/userfiles/files/ZN%20ERS%20tom%205%202020.pdf

- Теслюк О. Я. Самоорганізація навчальної діяльності учнів початкової школи як педагогічна проблема. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. 2020. Вип. 63. С. 37-43
- Chaika, V., Pysarchuk, O., & Chykurova, O. (2020). Educational and developmental environment as a factor of skills formation of self-organization of primary school pupils' educational activity . Pedagogy and Education Management Review, (1), 79–90.
- Чикурова О. Я. Технології дистанційного навчання для школи першого ступеня: етапи імплементації. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород, 2022. Вип. 1(50). С. 302-306.
- Чикурова О. Синергетичний підхід як методологічна основа теорії самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка, 1(2), 2022. с. 21–28.
- Zaporozhchenko, T., Vykhrushch, V., Paguta, T., Bykov, I., Chykurova, O., & Pysarchuk, O. (2022). How to Improve the Mathematical Competences of Future Primary School Teachers in Ukraine? Innovative Aspect. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 14(1Sup1), 83-100.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чайка Володимир Мирославович

2. Volodymyr M. Chaika

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Будник Олена Богданівна

2. Olena B. Budnyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5764-6748

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаран Олександра Василівна

2. Oleksandra V. Sharan

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3198-8026

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жаркова Ірина Іванівна

2. Iryna I. Zharkova

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещук Григорій Василоьвич
2. Tereshchuk Hryhorii V.

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Янкович Олександра Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Янкович Олександра Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Любінецька Марія Ігорівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна